Peter Hultqvist: Tal vid Folk och Försvars rikskonferens 2020

Talare	Datum	Plats
Peter Hultqvist Försvarsminister	13 januari 2020	Sälen

Ers kungliga höghet,

Mina damer och herrar,

Ungefär 70 svenska soldater och officerare tjänstgör i Irak, som en del av den globala koalitionen i kampen mot Daesh. Under de senaste dagarna har deras situation varit extra turbulent, med anledning av de ökade spänningarna mellan USA och Iran.

Jag har vid två tillfällen haft direkt kontakt med förbandet, för att få prata med dem direkt och höra deras bedömning av läget. Jag vill passa på att uttrycka min tacksamhet för deras tjänstgöring för Iraks och vår säkerhet.

På samma sätt vill jag uttrycka mitt tack till de som tjänstgör i Mali, i Afghanistan och som på andra sätt tjänstgör i uniform runt om i världen. Ni bidrar till säkerheten i de länder ni verkar, men också till vår säkerhet här hemma.

Ni ska ha tack.

***

Vi lever i en tid av snabba förändringar.

Grundläggande normer och gemensamma åtaganden kring mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer utmanas i allt högre utsträckning.

Fokus skiftar snabbt i ett svårförutsägbart internationellt och nationellt

landskap. Vi ser starka politiska spänningar i hela västvärlden, och det sker ständigt medvetna försök att underminera våra samhällen. Samhällets demokratiska strukturer och öppenhet utnyttjas medvetet, systematiskt och skamligt.

***

Ett flagrant exempel på en operation syftande till underminering och förvirring var det som ägde rum i samband försöket att mörda den tidigare underrättelseofficeren Sergej Skripal med nervgift i Salisbury 2018. Efter att ha gjort gällande att man förstört sina kemiska vapen 2017 pekade Ryssland ut ett antal länder, däribland Sverige, som ”en av de mest sannolika källorna” till det gift som använts.

Ryssland har konsekvent försökt att förneka och misstänkliggöra alla anklagelser om att man använt giftet och genomfört attacken i Salisbury. De har försökt att peka ut andra länder som tänkbara källor till det aktuella giftet som ett av många sätt att desinformera, underminera och så tvivel om händelsen.

Det har handlat om en klassisk påverkans- och desinformationsoperation syftande till att dölja och skapa förvirring. Glöm inte detta! Detta är bara en av en stor mängd operationer som pågår.

Med detta sagt är det viktigt att poängtera att vår politik gentemot Ryssland har två spår. Vi står upp för EU:s sanktioner, och markerar mot beteenden som vi finner oacceptabla. Vi markerar mot brott mot mänskliga rättigheter och den internationella lagstiftningen. Men vi, liksom EU, har kontakter och dialog med Ryssland och det ryska samhället. Vi behöver samarbeta där vi har gemensamma intressen. Vi stödjer det ryska civilsamhället och strävar efter stärkta mellanfolkliga kontakter. Vi har konkreta samarbeten i bland annat Östersjöstaternas råd, i Barentsrådet och i Arktiska rådet.

***

Regeringar i öppna och demokratiska samhällen varken vill, kan eller ska agera på samma sätt som auktoritära regimer. Det är inte detsamma som att vi ska stå handfallna när vi ser påverkansoperationer, när vi ser systematiskt desinformation. Vi bör agera på följande sätt:

1) Vi måste inse att vi befinner oss mitt i en situation där vi tillsammans medandra demokratier och demokratiska krafter i stort sett dagligen utsätts för desinformationsattacker och påverkansoperationer från såväl statliga som icke-statliga aktörer. Vi måste våga inse att det finns de som vill våra öppna och demokratiska samhällen illa.

2) Vi måste stärka allmänhetens kritiska tänkande och medvetandegradgenom debatt och kunskapsspridning. Samtidigt måste vi bli bättre på att göra det tydligt när vi utsätts för eller utnyttjas i påverkansoperationer.

3) Vi måste förstärka vår gemensamma förmåga att följa denna typ avaktiviteter och att kunna bemöta dem. Som statsministern utlovade på denna konferens för två år sedan, ska en myndighet för psykologiskt försvar inrättas under denna mandatperiod.

4) Vi måste utveckla det internationella samarbetet för att möta den härtypen av utmaningar. Det sker inom ramen för hybridcentrumet i Helsingfors, cybercentrumet i Tallinn och centrumet för strategisk kommunikation i Riga. Dessutom har medlemsstaterna inom EU utvecklat samarbetet kring dessa frågor och samarbetet mellan EU och Nato utvecklas mycket kring detta.

Viktigast är att våga inse att det vi står inför är en konfrontation mellan krafter som förespråkar öppna och demokratiska samhällen och sådana krafter som vill driva mot en mer auktoritär riktning. Denna kraftmätning finns såväl i det internationella spelet länder emellan som inom alla våra länder.

Således handlar det om att:

1) värna demokratin,

2) bekämpa och minska klyftor inom Sverige, både ekonomiskt, socialt ochregionalt. Jämlika samhällen ger ökad motståndskraft mot auktoritära rörelser och en sådan samhällsutveckling.

***

Det säkerhetspolitiska läget i vår del av Europa har försämrats över tid.

Oförutsägbarheten har också ökat. Som utrikesministern konstaterade igår, måste vi se att vi inte kan utesluta ett väpnat angrepp eller användandet av militära maktmedel mot Sverige.

De ryska aggressionerna i Georgien och Ukraina visar en rysk beredskap att använda militära medel för att nå politiska mål och därmed en vilja att utmana den europeiska säkerhetsordningen. Därför är det viktigt att upprätthålla de EU-sanktioner som riktats mot Ryssland som en följd av agerandet i Krim och mot Ukraina. På den punkten går det inte att kompromissa.

För Sverige och andra mindre stater är det viktigt och nödvändigt att stå upp för alla nationers rätt att självständigt göra sina säkerhetspolitiska val. Vi kan aldrig acceptera inskränkningar i mindre staters suveränitet och frihet att göra politiska val. Ingen stat har rätt till intressesfärer. Ingen stat har rätt att dominera över andra.

Det är avgörande att i alla lägen kräva respekt för FN-stadgans principer om nationernas suveränitet.

***

Jag vill även säga något om kärnvapen. Vi ser just nu en oroande utveckling där ingångna avtal bryts, där länder rustar upp sina arsenaler och där man i retoriken talar om användandet av kärnvapen som ett faktiskt handlingsalternativ. Det finns många exempel på den här utvecklingen som gör världen farligare: avstegen från det kärntekniska avtalet med Iran, utvecklingen på koreanska halvön, spänningar mellan Indien och Pakistan.

I vårt närområde har vi under det senaste decenniet kunnat se Ryssland utökat sina övningar, på ett sådant sätt att den ryska kärnvapenförmågan tydligt ska framgå.

Det är en kraftfull säkerhetspolitisk signal från rysk sida.

I oktober förra året genomförde Ryssland vad som framstår som den största kärnvapenövningen sedan 1991, Grom 2019. Övningen omfattade ett eskalerande scenario, som avslutades med ett ryskt kärnvapenanfall. Syftet var att öva förmågan att sätta in och använda strategiska styrkor för att möta

aggression.

Så ser det ut i vår nära omgivning. Vi ska ha det klart för oss när vi för debatten om kärnvapen. Kärnvapen finns i vår absoluta närhet. För Sverige är det viktigt att kärnvapenrustningen bryts!

***

Samtidigt med en allt mer högljudd kärnvapenretorik och en intensifierad övningsverksamhet med kärnvapen, finns tecken på att de internationella regimerna för rustningskontroll och nedrustning utmanas och försvagas. Som en direkt följd av ryska avtalsbrott valde USA förra året att lämna INFavtalet, vilket vi från svensk sida uppfattar som väldigt olyckligt.

För små stater är det viktigt att upprätthålla den norm- och regelbaserade internationella ordningen. Därför är det viktigt för Sverige att Ryssland och USA kommer överens om en förlängning av New START-avtalet, liksom att avtalet om Open Skies upprätthålls och följs. Regeringen har även förhoppningar att årets översynskonferens av ickespridningsavtalet NPT ska leda till konkreta resultat.

***

Utvecklingen i vår omvärld och inte minst i vårt närområde, visar på vikten av att vårda och fördjupa våra internationella samarbeten. Det svensk-finska försvarssamarbetet har en särställning i våra respektive länders säkerhetspolitik och därmed ett särskilt djup och betydelse. Som bekant sträcker det sig bortom fredstida förhållanden och innehåller operativ planering. Det är ett långtgående steg från två militärt alliansfria stater. Men det handlar om att tillsammans bidra till fred och stabilitet i vår del av Europa.

Under innevarande år kommer regeringen att lägga fram en proposition som öppnar för att snabbare kunna ge stöd och hjälp till Finland i en kritisk situation. Motsvarande lagstiftning finns redan på finsk sida. Just detta är ett stort och viktigt steg i vårt samarbete och bygger på gemensamma intressen och förtroende.

I går pratade Norges förre ÖB Sverre Diesen här om behovet av trilateralt

samarbete mellan Norge, Sverige och Finland kring säkerheten i

Skandinavien. Han har helt rätt och i augusti deltog jag vid ett möte lett av den finska presidenten, där Norges, Sveriges och Finlands statsministrar, försvarsministrar och inrikesministrar deltog. Och det pågår ett intensivt arbete mellan våra respektive departement för att hitta former och vägar framåt för att fördjupa detta samarbete mellan dessa länder.

Vårt medlemskap i EU, partnerskapet med Nato, det nordiska försvarssamarbetet, vårt samarbete med de baltiska staterna, Polen, Tyskland, Storbritannien, Nederländerna och den transatlantiska länken till USA är också avgörande för Sveriges säkerhet och för stabilitet och fred i vår del av världen.

Samarbetet skapar gemensam styrka, höjer tröskeln och förebygger äventyrligheter och kriser.

Det arbete som gjorts de senaste åren gör att vi är betydligt starkare tillsammans i dag än i oktober 2014.

Att förstärka och fördjupa dessa samarbeten är ett grundfundament i den här regeringens försvars- och säkerhetspolitik. Dessa samarbeten är avgörande för Sveriges säkerhet och får, vilket jag sagt tidigare, inte rubbas!

***

Även vår nationella försvarsförmåga är starkare i dag än i oktober 2014. Krigsdugligheten har förbättrats. Vi har fler personer i grundutbildning och i de grundläggande officersutbildningarna. Förbanden fungerar bättre och utvecklas allt mer mot att lösa nationella huvuduppgifter. Värnplikten är återaktiverad. Ett mycket strategiskt och viktigt beslut.

Från 2016 till och med i år har nivån på anslagen till det militära försvaret ökat med 10,5 miljarder kronor. Det är en ökning med nästan 25 procent. De totalt 33 miljarder kronor som tillförts det militära försvaret under perioden har gett resultat. Det har stärkt andan i Försvarsmakten, det har stärkt förtroendet bland det svenska folket, det har stärkt förtroendet för Sverige hos våra samarbetspartners och det har noterats av de som behöver notera detta. Men vi är långt ifrån färdiga.

Sverige behöver fortsätta att förstärka den nationella försvarsförmågan. Socialdemokraterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Liberalerna är överens om att nivån på anslagen till det militära försvaret successivt ska öka med 25 miljarder kronor under åren 2021–2025. Det är en ökning med 40 procent och garanterar en fortsatt militär förmågeökning. Totalt kommer 75 miljarder kronor att tillföras det militära försvaret under perioden.

Det är en mycket stor satsning, som saknar motsvarighet sedan 1950-talets början. Som alla bör förstå är ökningen av sådant slag att plattformen är rejäl och stark. Jag tänker inte polarisera eller recensera andra, utan konstaterar istället att vi har ett jobb att göra. Är vi konstruktiva löser vi uppgiften. Jag tror det räcker så idag på den punkten.

***

Vi går snart in i ett skede med diskussioner och förhandlingar mellan de politiska partierna. Inför den kommande processen vill jag göra några markeringar om regeringens ståndpunkter. De har förankring i försvarsberedningens rapport.

- Försvarsmaktens numerär ska öka. Särskilt gäller detta armén, som måstebli större. Som jag sagt tidigare på den här scenen är kvantitet också en kvalitet. För att vi öka uthålligheten måste vi bli fler.

- Det innebär att antalet värnpliktiga måste öka. Vi ska gå mot att 8 000 värnpliktiga utbildas årligen senast 2025.

- Armén måste inte bara bli större, den måste också utvecklas mot nyauppgifter. Förmågan att verka i brigad måste fortsätta förstärkas och vi måste påbörja utvecklingen att även kunna leda på divisionsnivå. För att mer effektivt kunna producera inte minst arméförband, måste ett fungerande system för förbandsomsättning utvecklas och värnpliktiga befälskategorier återinföras. Ett jägarregemente ska öppnas i Arvidsjaur.

- Satsningen på Gotland måste fortsätta och förstärkas med såväl luftvärnsom artilleri, underhåll och logistik samt ledningsresurser. Vidare är det nödvändigt att värnpliktsutbildning påbörjas på Gotland.

- Försvaret av Mälardalen och Göteborg måste stärkas. Försvaret av såvälhuvudstadsområdet som Nordens största hamn är centralt. Det innebär bland annat att ett amfibieregemente ska öppnas i Göteborg under perioden, att vi etablerar en flygflottilj i Uppsala och att en stridsgrupp etableras för försvaret av Mälardalen.

- Marinen och flygets långsiktiga förmågeökning ska säkras. Vi ska bli bättrei alla stridskrafter och försvarsgrenar. Det innebär bland annat fortsatta investeringar i stridsflyg och ubåtar. Både marinen och flygvapnet måste utvecklas så att vår territoriella integritet och nationella självbestämmande kan hävdas i fred, kris och krig. Det innebär en fortsatt utveckling av förmågan att möta ett väpnat angrepp.

Förmågan att möta ett väpnat angrepp måste vara den dimensionerande uppgiften inte bara för Försvarsmakten utan för hela totalförsvaret. Vi ska försvara Sverige på land, i luften och på havet vilket kräver att vår militära förmåga måste utvecklas i en operativ balans och helhet. Det kräver även ett väl utvecklat civilt försvar, vilket inrikesministern kommer att tala mer om imorgon.

***

I det fortsatta arbetet med att ta fram en försvarsproposition kommer mängder av ställningstaganden kommer att behöva göras. Ekonomi, stora beställningar, organisatoriska avvägningar och allskön realiteter kommer att behöva hanteras. Syftet är att få så mycket militär förmåga som möjligt för de medel som är avdelade.

Under den period som varit, har vi löpande behövt omförhandla och tillföra medel. Så vill vi inte ha det i fortsättningen, regeringens ingång är att det inte ska ske några omförhandlingar under den kommande perioden utan att den överenskommelse som fattas är det som gäller.

Grunden för det fortsatta arbetet är självklart Försvarsberedningens rapport. Helheten i beredningens förslag ska genomföras på ett sätt som ryms inom den överenskomna ekonomiska ramen. Propositionen ska i sina bedömningar bygga på militärstrategiska perspektiv och överväganden. Om så inte sker är risken uppenbar för att medel inte används till huvudsyftet, det vill säga att öka den

militära förmågan.

***

För Sveriges trygghet, för solidariteten med våra samarbetspartners, för stabiliteten i vårt närområde, för den långsiktiga freden och respekten för varje nations rätt till självbestämmande är det nödvändigt att vi står fast vid våra grundläggande utvecklingslinjer.

1) Höjd nationell militär förmåga som en tyngdpunkt i totalförsvaret.

2) Fortsatt fördjupning av våra internationella samarbeten som är en viktigdel av säkerhetsarkitekturen i Europa.

Detta skapar styrka vilket banar vägen för fred och stabilitet.

Tack för att ni lyssnade.

Källa
Manuskript hämtat från regeringen.se (2025-05-26)

Taggar
Politiska tal, Socialdemokraterna

URI
https://www.svenskatal.se/tale/peter-hultqvist-tal-vid-folk-och-forsvars-rikskonferens-2020